

ПОРЯДОК
організації та проведення евакуації населення (працівників) міста
Криворго Рогу у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій (аварій)
на хімічно-небезпечних об'єктах міста з виливом (викидом) небезпечних
хімічних речовин

В період виникнення аварій на хімічно небезпечних об'єктах одним з першочергових завдань є забезпечення захисту робітників, службовців та населення міста від наслідків викиду (випливу) небезпечних хімічних речовин (надалі - НХР).

Для основної маси населення міста єдиним доступним способом захисту від НХР у даний час є евакуація. За відсутності в населення міста засобів індивідуального захисту від НХР, головним завданням при організації та забезпеченні евакуації є своєчасне виведення людей з небезпечних зон, до приходу зараженого повітря з небезпечними для здоров'я людей концентраціями. Вирішення цього завдання ускладнюється відсутністю часу на проведення екстреної евакуації, що зумовлено такими факторами:

по-перше, більшість хімічно небезпечних об'єктів розташовані безпосередньо в житлових масивах міста, а саме на території **Інгулецького району** - Інгулецька насосна станція КП «Кривбасводоканал»; **Металургійного району** - Заводська насосна станція КП «Кривбасводоканал»; **Саксаганського району** - Центральна насосна станція КП «Кривбасводоканал»; **Покровського району** - Північна насосна станція КП «Кривбасводоканал»; **Тернівського району** - Тернівська насосна станція, Промислова насосна станція КП «Кривбасводоканал» та **поблизу житлових населених пунктів міста**, а саме: **Довгинцівського району** - Радущанський витратний склад хлору, Радущанського водопровідного комплексу КП «Кривбасводоканал»; **Тернівського району** - водопровідна насосна станція № 1 КП «Кривбасводоканал» (біля ж/м Терни); водопровідна насосна станція № 58 КП «Кривбасводоканал» (біля с. Олексіївка Тернівського району міста); **Інгулецького району (ж/м ПівдГЗК)** - Південна станція аерації КП «Кривбасводоканал»; **(ж/м Інгулець)** ПАТ «НАДСЖДА»; **Металургійного району** - металургійне та коксохімічне виробництво ПАТ«АрселорМіттал Кривий Ріг»; **Центрально-Міського району міста** - Карачунівський водопровідний комплекс КП «Кривбасводоканал» (біля ж/м Карачуни); ПрАТ «Криворізький міськмолокозавод № 1»; водопровідна насосна станція № 18 КП «Кривбасводоканал» (біля с. Мирівське);

по-друге, основним фактором, що обмежує час проведення евакуації, є висока швидкість поширення зараженого повітря навіть при швидкості вітру 1 м/с та часу підходу хмари з НХР до найближчого населеного пункту району міста, а саме: **Інгулецького району -до ж/м ПівдГЗК (8,91 км) - 1,46 год.;**

Металургійного району - до с. Ілліча (3,01 км) -37 хв.; Центрально-Міського району - до с. Шевченко (Алаховка) (9,85 км) - 1,58 год.; Довгинцівського району – до с. Травневе (1,81 км) - 21 хв.; Саксаганського району - до проспекту Гагаріна (8,75 км) - 1,45 год.; Покровського району – до мкр. Індустріальний (13,1 км) - 2,37 години.

по-третє, з небезпечних зон в обмежений час необхідно буде евакуювати досить велику кількість людей, а саме із зони можливого хімічного забруднення близько 255 тис. осіб, а з прогнозованої зони хімічного забруднення близько 32 тис. осіб, що вимагає такої організації їхнього виведення, яка виключила паніку та сприяла територіально диференційованому переміщенню населення в заданих напрямках, так у разі аварії на Радушанському витратному складі хлору КП «Кривбасводоканал», з виливом (викидом) хлору в оточуюче середовище, час на виконання евакозаходів буде залежити від місця виникнення аварії, швидкості підходу хмари НХР (хлор) до населених пунктів міста та стану повітря у приземному шарі.

Варіант 1.

З отриманням інформації (оповіщення) про аварію на Радушанському складі хлору КП «Кривбасводоканал» та початок евакуації, населення (працівники) міста, яке мешкає (працює) в умовному І-му секторі ПЗХЗ в 5 км небезпечній зоні *за відсутності часу на евакуацію* з метою рятування життя людей, **негайно** проводить заходи самозахисту не виходячи з помешкань (одягаються засоби індивідуального захисту (протигази, ватно-марлеві пов'язки, рушники намочені водою, *завчасно придбаний 2% содовий розчин (питна сода) в пакетах (від хлору)*, який розчиняється у воді перед застосуванням (нанесенням на засоби захисту органів дихання)). Проводиться герметизація житлових приміщень, а саме: оклеюються клейкою стрічною (завчасно придбаною) вікна, вхідні двері, завішуються (завчасно підготовленими) змоченими вище названим розчином у воді або водою простирадла, ковдри (щільні тканини) вікна, вхідні двері. Надійна герметизація житла значно зменшує можливість проникнення в нього сильнодіючих отруйних речовин. Про отриману інформацію повідомляє сусідів.

Для евакуації людей з інвалідністю та маломобільних категорій населення, які підлягають евакуації в першу чергу за попередньою згодою керівництва можуть бути залучені: працівники КРУП ГУ НП України в Дніпропетровській області, районних відділень КРУП ГУ НП України в Дніпропетровській області; працівники Криворізького районного управління ГУ ДСНС України у Дніпропетровській області, 3 Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Дніпропетровській області, 4 Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Дніпропетровській області; військовослужбовці Збройних сил України, Національної гвардії України з дислокацією у м. Кривому Розі, якщо є така можливість. Відповідальність за своєчасність прибуття вище названих підрозділів до визначених населених пунктів з яких запланована обов'язкова

евакуація завчасно визначених людей з інвалідністю та маломобільних категорій населення, покладається на відповідних керівників установ соціального захисту районів міста, управлінь, загонів та військових частин. Порядок залучення вище названих підрозділів до виконання завдань у разі обов'язкової евакуації людей з інвалідністю та маломобільних категорій населення міста визначається завчасно за погодженням з керівниками вище названих установ соціального захисту, управлінь, загонів та військових частин.

У разі отримання інформації (оповіщення) про аварію та проведення евакуації у населення за місцем проживання (роботи) є особистий автотранспортний засіб, то особа спільно з сім'єю за можливості з сусідами в залежності від кількості посадочних місць (колегами по роботі в залежності від кількості посадочних місць) виїздить негайно за межі небезпечної зони (в інші населені пункти позаміської зони до родичів, батьків, дітей, близьких, друзів). Обов'язково вимикає газ, воду та електроприлади, бере необхідні речі та майно (згідно завчасно визначеного переліку), засоби індивідуального захисту (протигази, ватно-марлеві пов'язки, рушники намочені водою, завчасно придбаний 2% содовий розчин (питна сода) в пакетах (від хлору), який розчиняється у воді перед застосуванням (нанесенням на засоби захисту органів дихання шляхом намочування у воді).

Населення (працівники) міста, яке мешкає (працює) на територіях, які за рельєфом місцевості знаходяться в низинах (балках, ярах), безпосередній близькості до русла річок в умовному І-му секторі ПЗХЗ в 5 км небезпечній зоні, негайно здійснює екстрену евакуацію в умовні сектори 2, 8 ПЗХЗ, які знаходяться поряд, перед цим перебиває газ, воду, відключає електроприлади, бере необхідні документи, цінні речі та при необхідності теплий одяг і харчування (триденний запас непортящихся продуктів), згідно завчасно визначеного переліку, надає допомогу дітям, людям з інвалідністю та маломобільним категоріям населення, які підлягають евакуації в першу чергу, закриває вікна і кватирки та виходить з місць проживання (роботи) в північно-східному і північно-західному напрямках (перпендикулярно напрямку хмари з отруйними парами рідкого хлору). Для захисту органів дихання використовує завчасно придбані протигази, у разі їх відсутності щільну тканину, рушник, змочені водою або завчасно придбаним 2% содовим розчином в пакетах (від хлору), який розчиняється у воді перед застосуванням (нанесенням на засоби захисту органів дихання). Перед виходом, про отриману інформацію повідомляє сусідів.

Населення завчасно попереджається в ПАМ'ЯТКАХ ДІЙ, що категорично забороняється перебування людей або їх евакуація та розміщення на територіях (об'єктах), які за рельєфом місцевості знаходяться в низинах (балках, ярах), безпосередній близькості до русла річки, водоймища, водосховища, в тунелях, підземних пішохідних переходах, в підземних станціях та тунелях швидкісного трамваю, в підвалах багатопверхових будинків, приватного сектору, підземних паркінгах, кар'єрах, інших місцях, в яких є небезпека для життя і здоров'я людей у разі виникнення аварії на ХНО з виливом (викидом) НХР.

Примітка: Якщо у населення та працівників відсутні засоби індивідуального захисту, поблизу немає захисних споруд цивільного захисту для захисту від НХР і немає можливості покинути район аварії, залишаються в житлових приміщеннях і проводять заходи самозахисту шляхом герметизації вікон, дверей, вентиляційних отворів підручними засобами (клей, папір, водний розчин мила, пластилін, шпаклівка, шпалери та шпалерний клей (клейстер), паролон, войлок, одіяла, простиладла, тканини з цупкого матеріалу, монтажна піна та інші), умикають радіо, телевізор і чекають повідомлення управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення виконавчого комітету Криворізької міської ради щодо подальших дій.

Варіант 2.

З отриманням інформації про аварію на Радушанському складі хлору ДПП «Кривбаспромводопостачання» та початок евакуації, населення (працівники) міста, яке мешкає (працює) в умовному І-му секторі ПЗХЗ в 10 км небезпечній зоні (ширина ПЗХЗ складає 2 км), негайно здійснює екстрену евакуацію в умовні сектори 2, 8 ПЗХЗ, які знаходяться поряд, перед цим перекриває газ, воду, відключає електроприлади, бере необхідні документи, цінні речі та при необхідності теплий одяг і [харчування](#) (триденний запас непортящихся продуктів і воду), згідно завчасно визначеного переліку, надає допомогу дітям, людям з інвалідністю та маломобільним категоріям населення, які підлягають евакуації в першу чергу, закриває вікна, кватирки, двері та виходить з місць проживання (роботи) в північно-східному і північно-західному напрямках (перпендикулярно напрямку хмари з отруйними парами рідкого хлору). Для захисту органів дихання використовує завчасно придбані протигази, у разі їх відсутності щільну тканину, рушник, змочені водою або завчасно придбаним 2% содовим розчином (питна сода) в пакетах (від хлору), який розчиняється у воді перед застосуванням (нанесенням на засоби захисту органів дихання). Перед виходом, про отриману інформацію повідомляє сусідів. Уникає переходу через тунелі, яри, балки, так як в низьких місцях більше концентрація отруйних речовин (хлору).

Під час руху на забрудненій місцевості дотримується наступних правил:

- рухається швидко, але не біжить і не піднімає пилу;
- не притуляється до будинків і не торкається навколишніх предметів;
- не наступає на краплі рідини або порошкоподібні розсипи невідомих речовин, які зустрічаються [на шляху](#) ;
- не знімає засоби індивідуального захисту;
- при виявленні на шкірі, одязі, взутті, засобах індивідуального захисту крапель НХР видаляє їх тампоном з паперу, ганчір'ям або носовою хусткою, по можливості промиває заражене місце водою;
- надає допомогу постраждалим, дітям і людям похилого віку, не здатним рухатися самостійно;
- не приймає їжу, не п'є воду.

Для евакуації людей з інвалідністю та маломобільних категорій населення, які підлягають евакуації в першу чергу за попередньою згодою

керівництва можуть бути залучені: працівники КРУП ГУ НП України в Дніпропетровській області, районних відділень КРУП ГУ НП України в Дніпропетровській області; працівники Криворізького районного управління ГУ ДСНС України у Дніпропетровській області, 3 Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Дніпропетровській області, 4 Державного пожежно-рятувального загону ГУ ДСНС України у Дніпропетровській області; військовослужбовці Збройних сил України з дислокацією у м. Кривому Розі, а саме військової частини А 3283 (Всебратське-2), військовослужбовці військової частини А 3011 Національної гвардії МВС України з дислокацією у м. Кривому Розі. Відповідальність за своєчасність прибуття вище названих підрозділів до визначених населених пунктів з яких запланована обов'язкова евакуація завчасно визначених людей з інвалідністю та маломобільних категорій населення, покладається на відповідних керівників установ, військових частин. Порядок залучення вище названих підрозділів до виконання завдань у разі обов'язкової евакуації людей з інвалідністю та маломобільних категорій населення міста визначається завчасно за погодженням з керівниками вище названих управлінь, загонів та військових частин.

Якщо у разі отримання інформації про аварію та проведення евакуації у населення за місцем проживання (роботи) є особистий автотранспортний засіб, то особа спільно з сім'єю за можливості з сусідами в залежності від кількості посадочних місць (колегами по роботі в залежності від кількості посадочних місць) виїздить негайно за межі небезпечної зони (в інші населені пункти позаміської зони до родичів, батьків, дітей, близьких, друзів). Обов'язково вимикає газ, воду та електроприлади, бере з собою необхідні речі та майно (згідно завчасно визначеного переліку), засоби індивідуального захисту (*протигази, ватно-марлеві пов'язки, рушники намочені водою, завчасно придбаний 2% содовий розчин (питна сода) в пакетах (від хлору)*), який розчиняється у воді перед застосуванням (нанесенням на засоби захисту органів дихання шляхом намочування у воді).

Керівники підприємств, що надають автотранспорт для евакуації населення, забезпечують своєчасне його відправлення до місць посадки людей.

Примітка: за відсутності часу на евакуацію - застосовується варіант 1.

Варіант 3.

З отриманням інформації про аварію на Радушанському складі хлору КП «Кривбасводоканал» та початок евакуації, населення (працівники) міста, яке мешкає (працює) в умовному І-му секторі ПЗХЗ в 15-20 км небезпечній зоні (ширина ПЗХЗ складає 2 км), здійснює обов'язкову евакуацію з небезпечної зони, в умовні сектори 2, 8 ПЗХЗ, які знаходяться поряд, перед цим переключає газ, воду, відключає електроприлади, бере необхідні документи, цінні речі та при необхідності теплий одяг і харчування (триденний запас непортящихся продуктів і воду), згідно завчасно визначеного переліку, надає допомогу дітям,

людям з інвалідністю та молотобільним категоріям населення, які підлягають евакуації в першу чергу, закриває вікна, кватирки, двері та виходить з місць проживання (роботи) в східному і західному напрямках (перпендикулярно напрямку хмари з отруйними парами рідкого хлору) на завчасно визначені районні збірні пункти евакуації (далі - ЗПЕ) до яких вони приписані або до найближчих районних ЗПЕ, але не пізніше 2 годин з моменту отримання інформації про аварію. Для захисту органів дихання використовує завчасно придбані протигази, у разі їх відсутності щільну тканину, рушник, змочені водою або завчасно придбаним 2% содовим розчином (питна сода) в пакетах (від хлору), який розчиняється у воді перед застосуванням (нанесенням на засоби захисту органів дихання). Перед виходом, про отриману інформацію повідомляє сусідів.

Самостійно міським транспортом чи пішим порядком прибуває на ЗПЕ і проходить реєстрацію. На ЗПЕ населення (працівники), яке евакуюється транспортом, розподіляється по автомобілям, автобусам, вагонам для перевезення та організовано направляється на пункти посадки. Населення (працівники), яке підлягає евакуації пішим порядком, формується у колони та виводиться на вихідні пункти маршрутів.

Якщо у разі отримання інформації про аварію та проведення евакуації у населення за місцем проживання (роботи) є особистий автотранспортний засіб, то особа спільно з сім'єю за можливості з сусідами в залежності від кількості посадочних місць (колегами по роботі в залежності від кількості посадочних місць) виїздить негайно за межі небезпечної зони (в інші населені пункти позаміської зони до родичів, батьків, дітей, близьких, друзів). Обов'язково вимикає газ, воду та електроприлади, бере з собою необхідні речі та майно (згідно завчасно визначеного переліку), засоби індивідуального захисту (протигази, ватно-марлеві пов'язки, рушники намочені водою, завчасно придбаний 2% содовий розчин (питна сода) в пакетах (від хлору), який розчиняється у воді перед застосуванням (нанесенням на засоби захисту органів дихання шляхом намочування у воді).

Керівники підприємств, що надають автотранспорт для евакуації населення, забезпечують своєчасне його відправлення до місць посадки людей.

Примітка: за відсутності часу на евакуацію - застосовуються варіанти 1, 2.

ПАМ'ЯТКА НАСЕЛЕННЮ!

у разі застосування супротивником бойових хімічних речовин

як виглядає зарин?

Зарин належить до фосфорорганічних бойових речовин нервово-паралітичної дії. На вигляд це рідина, при випаровуванні, газ без кольору та запаху, надзвичайно отруйна.

Як зарин потрапляє в організм людини?

- Газ потрапляє в організм людини через шкіру, слизові оболонки ока та органів дихання.
- Забруднений зарином одяг також несе загрозу, тому що випаровується та отрує людей довкола.
- Зарин важчий за повітря, тому небезпека отруєння зарином вище в низинах, ще вище - в підвалах.

Швидкість дії зарину

Симптоми отруєння залежать від кількості отриманої дози зарину, швидкість дії - від того, яким чином ця хімічна зброя потрапила до організму.

- Найшвидше ця бойова речовина діє при вдиханні парів, в такому випадку симптоми розвиваються від секунди до хвилини і наступає смерть.
- Повільніше, якщо зарин потрапив в організм, наприклад, через отруєну воду чи коли отруйна речовина потрапляє на шкіру. Але це також дуже небезпечно.

Основні симптоми отруєння зарином?

Найбільше зарин впливає на нервову систему, надмірно її активуючи, що супроводжується різноманітними симптомами.

В першу чергу людина, отруєна зарином відчуває:

- закладеність носа;
- слезотечу;
- біль в очах, зір порушується, зіниці звужуються;
- сильне слиновиділення та пітливість;
- відчуття скованості в грудях, кашель;
- дихання пришвидшується;
- нудоту, блювання, діарею, біль в животі;
- надмірне сечовиділення;
- головний біль, слабкість, запаморочення;
- серцебиття пришвидшується або, навпаки, сповільнюється;
- тиск знижується або, навпаки, підвищується;

- навіть мінімальна доза крапля зарину, яка потрапить на шкіру, може спричинити пітливість та посмикування м'язів в місці, де відбувся контакт.

Подальший перебіг отруєння супроводжується сплутаністю свідомості яка закінчується судомою, конвульсіями, зупинкою дихання, паралічем та смертю.

Що робити під час та після отруєння зарином?

При найпершій підозрі про застосування хімічної зброї, не гайте часу, щоб прийняти чи щось проаналізувати. Бо симптоми та тяжкість отруєння залежить від часу протягом якого зарин чи інша отрута діяла на вас.

- Якщо ви носите окуляри, одягніть їх.
- Якщо снаряд із зарином розірвався біля будинку, потрібно негайно зачинити вікна, двері, закрити всі вентиляційні отвори. Ні в якому разі не вмикати кондиціонер.
- Не виходьте на вулицю одразу після атаки хімічною зброєю, термін дії більшості отрут сягає години. Потрібно дочекатись сповіщення що хімічна загроза минула, інформацію про шляхи безпечної евакуації.
- Якщо вибух відбувся на вулиці, потрібно негайно залишити це місце, рухаючись проти вітру. Пересувайтесь потрібно швидко, але не бігти, щоб не прискорювати дихання. Бажано заховатись у найближчому приміщенні хоча б в автомобіль з піднятими вікнами.
- Якщо ви зазнали хімічної атаки, потрібно якнайшвидше позбутися одягу. Зарин на одягу випаровується і становить небезпеку. Одяг не варто знімати через голову, краще розрізати та таким чином зняти його.
- Після того, як зняли одяг, потрібно промити всі ділянки шкіри як контактували з отрутою водою, краще з милом. Чим більше, тим краще.
- Очі також потрібно ретельно промити водою не менше 10 хвилин.
- Не торкатися поверхонь, які можуть бути заражені зарином.
- Штучна вентиляція легень, тим більше штучне дихання в такій ситуації неприпустиме.

Єдиний варіант при отруєнні зарином як і іншої бойовою отрутою, звернутися до військових чи співробітників ДСНС, у яких є спеціальні протоколи дії на такі випадки.

Сподіваємося, що дана інформація вам ніколи не знадобиться.